

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 153/2026-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditsa a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] zastúpeného JUDr. Dušanom Ivanom, Pri Suchom mlyne 6, Bratislava, proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu sp. zn. 17T/1/2023 z 3. novembra 2023 a proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1To/4/2024 z 1. októbra 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkové okolnosti prípadu

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 3. februára 2026 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), svojho práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru, ako aj práva na prezumpciu neviny podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 2 dohovoru a napokon aj základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy rozsudkom Špecializovaného trestného súdu sp. zn. 17T/1/2023 z 3. novembra 2023 (ďalej len „napadnutý rozsudok Špecializovaného trestného súdu“) a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1To/4/2024 z 1. októbra 2025 (ďalej len „napadnutý rozsudok najvyššieho súdu“). Navrhol napadnuté rozsudky zrušiť.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol napadnutým rozsudkom Špecializovaného trestného súdu uznaný vinným zo zločinu poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločností podľa § 261 ods. 1 a ods. 4 písm. a) Trestného zákona v jednočinnom súbehu so zločinom subvenčného podvodu podľa § 255 ods. 1 a 5 Trestného zákona

spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona účinného do 30. júna 2016, za čo Špecializovaný trestný súd sťažovateľovi uložil trest odňatia slobody v trvaní štyroch rokov a povinnosť spoločne s ďalšími odsúdenými nahradiť Ministerstvu zdravotníctva Slovenskej republiky škodu v sume 235 961 eur.

3. Napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu bol napadnutý rozsudok Špecializovaného trestného súdu podľa § 321 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku zrušený a najvyšší súd uznal sťažovateľa vinným zo spáchania zločinu poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločností podľa § 261 ods. 1 a ods. 4 písm. a) Trestného zákona účinného od 6. augusta 2024 spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona a zločinu subvenčného podvodu podľa § 225 ods. 1 a ods. 4 písm. a) Trestného zákona účinného od 6. augusta 2024 spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona a sťažovateľovi uložil úhrnný trest odňatia slobody v trvaní troch rokov a povinnosť spoločne s ďalšími odsúdenými nahradiť Ministerstvu zdravotníctva Slovenskej republiky škodu v sume 235 961 eur.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že sudkyňa Špecializovaného trestného súdu mala byť vylúčená z vykonávania úkonov v jeho trestnom konaní, pretože nezákonne prijala vyhlásenie o vine vo vzťahu k spoluobžalovaným. Špecializovaný trestný súd a najvyšší súd navyše vôbec nereagovali na jeho argumentáciu, a to predovšetkým vo vzťahu k naplneniu subjektívnej stránky trestného činu, resp. preukázania úmyslu. Najvyšší súd vo vzťahu k skutku prezentoval dve navzájom sa vylučujúce verzie skutku a napokon ich obe uznal ako pravdivé.

5. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti uviedol, že ju podáva spoločne s dovolaním podľa § 371 ods. 1 písm. c), e) a i) Trestného poriadku.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Predmetom ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom Špecializovaného trestného súdu a napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, ktorými bol sťažovateľ uznaný vinným zo spáchania trestných činov a odsúdený na výkon trestu odňatia slobody.

7. Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.1. K namietanému porušeniu práv napadnutým rozsudkom Špecializovaného trestného súdu:

8. Pokiaľ ide o namietané porušenie práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom Špecializovaného trestného súdu, ústavný súd poukazuje na čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

9. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde je ústavná sťažnosť neprípustná, ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd alebo ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv.

10. V predmetnej veci je zrejmé, že sťažovateľ mal možnosť podať proti napadnutému rozsudku Špecializovaného trestného súdu odvolanie, o ktorom rozhodoval najvyšší súd svojím napadnutým rozsudkom a v právomoci ktorého bol vecný prieskum všetkých sťažovateľom uplatnených námietok.

11. V tejto časti bolo vzhľadom na uvedené ústavnú sťažnosť potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu práv napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu:

12. Ústavný súd aj vo vzťahu k tejto časti ústavnej sťažnosti poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého môže ústavný súd konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať jeho ústavnou sťažnosťou, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Zmysel a účel uvedeného princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v trestnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým právnickým osobám alebo fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú.

13. Ústavná sťažnosť nemá byť podávaná z dôvodu „procesnej opatrnosti či nedotknuteľnosti“ fyzickej osoby alebo právnickej osoby, ale až vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže reálne domôcť ochrany svojich práv u ostatných orgánov verejnej moci. Postavenie ústavného súdu tak možno obrazne prirovnať k „záchrannej brzde“, ktorú je možné použiť až vtedy, ak zlyhajú všetky obvyklé a predvídané prostriedky na zabránenie vzniku hroziacej ujmy, teda zabránenie porušenia ústavných práv. Konanie o ústavnej sťažnosti však nie je a ani nemôže byť pomyselnou „skratkou“, ktorou by bolo možné obchádzať konanie už vedené, resp. ktoré môže byť vedené na návrh sťažovateľa pred inými orgánmi verejnej moci. Subsidiarita ústavnej sťažnosti má pritom dimenziu formálnu

i materiálnu. Formálna dimenzia znamená, že sťažovateľ pred podaním ústavnej sťažnosti musí „formálne“ podať všetky prostriedky na ochranu práv, ktorými disponuje, a materiálnou subsidiaritou je myslené, že tieto prostriedky odôvodní spôsobom, ktorý všeobecnému súdu umožní ústavnoprávny prieskum. Pokiaľ právny predpis ustanoví, že v určitej procesnej situácii je príslušný na rozhodovanie o právach a slobodách jednotlivca konkrétny orgán verejnej moci, bolo by zásahom do jeho právomoci a porušením princípu del'by moci (čl. 2 ods. 2 ústavy), pokiaľ by iný orgán o týchto právach rozhodoval bez toho, aby bola daná možnosť príslušnému orgánu na realizáciu jeho právomoci. Obidve tieto hľadiská preto treba reflektovať pri interpretácii a aplikácii jednotlivých inštitútov zákona o ústavnom súde, v danom prípade pre posúdenie prípustnosti ústavnej sťažnosti a príslušnosti ústavného súdu na jej prijatie na ďalšie konanie (IV. ÚS 212/2022).

14. Trestné konanie je od svojho začiatku až po jeho koniec proces, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií na ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní a súdov naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietať pochybenia znamenajúce porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ak tieto pochybenia neboli odstránené v priebehu samotného trestného konania (III. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 197/08, I. ÚS 314/09). Pokiaľ by ústavný súd na túto skutočnosť neprihliadal, poprel by účel a zmysel opravných prostriedkov v trestnom konaní, ktorým je okrem iného aj náprava pochybení vo veci konajúcich orgánov verejnej moci (orgánov činných v trestnom konaní a súdov).

15. Sťažovateľ podal proti napadnutému rozsudku najvyššieho súdu dovolanie, o ktorom rozhoduje najvyšší súd ako súd dovolací (pozri bod 5 tohto uznesenia). Prípadné zjednanie nápravy, ktorej sa sťažovateľ pred ústavným súdom domáha vrátane prieskumu ním uplatnených námietok, je nateraz v právomoci najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho.

16. Ústavný súd vzhľadom na uvedené vyhodnotil ústavnú sťažnosť v tejto časti ako neprípustnú a ako takú ju odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojitosti s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

17. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa stratilo svoje opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. marca 2026

Libor Duľa
predseda senátu